

optegnelse af folkeminder, og også af denne grund må man påskønne det arbejde som forf. allerede har gjort, og håbe at hun må blive sat i stand til at vedblive i samme spor.

Jørgen Olrik.

I Filialbestyrer P. Eliassens nu fuldendte Værk: *Kolding fra Middelalder til Nutid* (1908—10), har vore talrige Købstadshistorier faaet en værdifuld Forøgelse. Den smukke og anseelige Bog falder i to Dele, en mindre, der behandler Koldinghus, en større, der giver Byens Historie. Dette er fuldt forstaaeligt, thi ikke blot i bogstavelig Forstand har Koldinghus behersket Byen; gennem lange Tider, saaledes navnlig i 16. Aarh., har Kongeborgen haft den største økonomiske Betydning for den lille Købstad, der laa nedenfor dens Mure. Foruden at give en indgaaende Fremstilling af Slottets Bygningshistorie og senere Skæbne som Ruin, støttet saavel paa selve Monumentet som paa skriftlige Kilder, dvæler Forf. udførlig ved hele det brogede Liv, der rørte sig indenfor dets Mure, og ogsaa i selve Byens Historie er det kulturhistoriske Stof draget stærkt i Forgrunden. Medens saaledes Afsnittene om de egentlige kommunale Forhold, Forfatning, Styrelse og Skattevæsen er ret stedmoderligt behandlede, indeholder de talrige Billeder, Forf. opruller af Tilstandene i 17.—18. Aarh., en Mængde nye og fornøjelige Træk. Fremhæves bør ligeledes Skildringen af Byens Udviklingshistorie i 19. Aarh., der viser, hvorledes den nuværende driftige Handelsby er vokset frem af den lille Ravnekrog, som under Spaniolernes Ophold endogsaa maatte hente Oxe-kød og Bordknive i — Christiansfelt! Jævnside med en Redegørelse for den økonomiske, kommunale og politiske Udvikling, der har været en Del forskellig fra den ellers i vore Købstæder vanlige, er der ogsaa, støttet paa den ældste nulevende Slægts Fortællinger, givet en Række morsomme Smaatræk af Borgernes dagligdags Liv og Færden.

Da Forf. ikke er Historiker af Fag, er det forstaaeligt, at der ved Benyttelsen af de ældre Kilder af og til har indsneget sig forskellige mindre Fejl, ligesom selve Kildestoffet for Middelalderens Vedkommende ikke er fuldt udnyttet. Forøvrig

maa det siges, at han ingeniunde — saaledes som desværre eller ret almindeligt for Byhistorikerne — har ladet sig nøje med det Materiale, der laa lige for Haanden, men efter Evne søgt at underbygge sin Fremstilling paa en god og solid Maade. Jævnside med de stedlige Arkivalier, der naturligvis for de senere Tider maa være Hovedkilden, er der da ogsaa benyttet et stort Materiale hentet andetsteds fra, trykt saavel som utrykt.

M. M.

Kr. Erslev: *Det sekstende Aarhundrede* (1910) er første bind af Erslev og Fridericia's *Den nyere Tids Historie*, som skal forbinde de to forfatteres fremstillinger af middelalderen og den nyeste tid.

Både som lærling og som lærer har jeg atter og atter gennemarbejdet Erslevs „Middelalder“, og min første glæde ved den bog er ikke bleven svækket. Den giver alt hvad en lærebog skal give og levner plads for læreren i modsætning til de moderne lærebøger i historie, der vil være både lærebog og håndbog, og som hverken duer til det ene eller det andet.

Foreliggende fremstilling af det 16. årh. viser, at der kan skrives en bog, der på en gang er lærebog og håndbog. Den har „Middelalderens“ skematiske fasthed, men den har tillige levende personligheder og malende tidbilleder. De, der har villet påstå, at det skortede de moderne historikere af den kritiske skole på ånd — eller var det på en åndelig opfattelse af historien — bør læse denne bog af en af denne skoles mestre. Uden åndrigheder eller åndigt jageri bæres den, jævnt og roligt, af en åndfuld opfattelse af de forskellige foreteelser. Læs fremstillingen af højrenæssancen i Italien, af Machiavelli og af reformatorerne. Tidens teologiske side er ikke mindre forstående skildret end den politiske, og slagbillederne fra Pavia og Roms belejring er gjort med en kunst, som man ikke ventede hos en moderne radikal historiker. Erslev skildrer det krigerske som en født militær, og hans kunstneriske ævne kommer mere i sving ved dette end når den rører ved det kulturhistoriske.

.. Tyngdepunktet i nærværende fremstilling er det politiske;